

Stiftelsen
Norsk etnologisk gransking
Postboks 1010, Blindern
0315 Oslo

Oslo, juni 2004

Spørreliste nr. 202

TOBAKK

Den som besvarer listen er innforstått med at svaret blir arkivert (anonymt) og blir brukt av forskere i dag og i fremtiden. Den som svarer kan til enhver tid be om å få svaret i retur eller makulert.

I 1962 sendte NEG ut spørreliste 92 om bruk av tobakk. 1. juni i år trådte en ny røykelov i kraft, noe som gjør røyking til et aktuelt tema å skrive om på nytt. På de 40 årene som er gått siden sist NEG spurte om dette, har det skjedd store forandringer i synet på røyking og bruk av tobakk. Enten man røyker eller ei, har alle et forhold til dette temaet og derfor også meninger om det. Vi oppfordrer alle til å sette ord på positive og negative opplevelser og holdninger til tobakksbruk, røyking og andre former for bruk av tobakk.

Les gjennom hele spørrelisten før du begynner å skrive og svar på de spørsmålene som passer for deg.

Bruk av tobakk

Røyker du, eller bruker du tobakk på annen måte? Hvis du er eller har vært tobakksbruker, vil vi gjerne at du beskriver din "karriere".

Er det eller har det vært noen i familien som bruker/har brukt tobakk – i barndomshjemmet, i eget hjem?

Hva er dine første minner om bruk av tobakk? Fortell.

Fortell om din egen første erfaring med bruk av tobakk?

Når kunne man begynne å røyke da du vokste opp? Var røyking et tegn på at man var blitt voksen? Ble det markert på noen måte? Hva med dagens unge?

Har det vært eller er det regnet som maskulint eller karslig å røyke?

Hva med kvinner og røyking?

Hvordan har din holdning til røyking og røykere endret seg over tid?

Den typiske piperøyker, hvem er det? Før og nå.

Fortell om pipene dine: hva er de laget av, når fikk du dem, når røyker du dem, oppbevaring og stell.

Dersom du ikke selv er eller har vært piperøyker, har du kanskje en venn eller et familiemedlem som er. Skriv gjerne om hvordan den personen forholder seg til pipene sine.

Den typiske sigarrøyker, hvem er det? Før og nå.

Til hvilke anledninger røyker du selv sigar eller byr andre på en sigar? Fortell om episoder.

Er du blitt budt en sigar? Hvilken anledning var det?

Hvem er den typiske bruker av snus og skråtobakk? Før og nå.

Storrøykeren, hvem er det?

Røykingens ting

Vi lister opp en rekke gjenstander i tilknytning til bruk av tobakk:

Askebeger, humidor, lighter (hvilken type: bensin, gass, engangs, sølv), piperensere, pipestapper, pipestativ, rullemaskin, rullingsmatte, røkejakke, sigarettbeger, sigarettetui, sigarkutter, sigarettmunnstykke, snusdåser, spyttebakke, tobakksdåser, WinnerTip. Annet?

Bruk listen og skriv om hva du har eller har hatt, når du fikk eller anskaffet tingene, hvor de står eller oppbevares, hva du selv har gitt som presanger og til hvilken anledning?

Røykingens skikk og bruk

I tillegg til lovverket fins det skrevne og uskrevne regler for når og hvor man kan røyke.

Vi gir noen stikkord:

Hvor og når kan man røyke: inne eller ute, ved måltider, i bilen. Er det forskjell på hva man kan røyke hvor og når? Forskjeller mellom før og nå? Vi vil gjerne ha eksempler fra egne erfaringer.

Gi dine kommentarer til følgende "etiketteregler": spørre om lov til å røyke, "bomme" røyk, by på røyk, tenne røyken for en annen, legge inn en pris snus.

Har det skjedd endringer i hvordan du gjør i stand når du får gjester: sette fram røykesaker, askebeget eller lignende?

Røyking og fellesskap

Livsstil og vaner er ofte preget av hvem vi er sammen med, av familie, venner og kolleger. Det gjelder også vårt forhold til røyking og bruk av tobakk.

Hvilken betydning har familien, vennene eller kollegenes røykevaner hatt for om du røyker eller ikke?

Røykes det eller ble det røykt på arbeidsplassen? Inne/ute? Røykerom? Hvordan ser man på røykepauser?

Hva med de som ikke røyker, kan de også ta små pauser?

Tobakk og helse

Holdninger til røyking er et spørsmål om helse. I "gamle dager" ble tobakk brukt som medisin. Men hvordan er det nå?

Har tobakk en gunstig virkning på noen måte?

Hva var/er din respons på informasjonen om helsefaren ved røyking?

Hva mener du om passiv røyking?

Hvordan stiller du deg til myndighetenes forbud, propaganda, skrekkfilmer, høye priser?

Hva er holdningen din til røykeloven?

Røykeslutt

Opp gjennom årene har det versert mange metoder og opplegg for å hjelpe folk til å slutte å røyke. Fortell om de du har hatt erfaring med.

Hvis du har sluttet, hva var det som fikk deg til å slutte?

Skriv fortellingen om hvordan du sluttet.

Hvis du ikke har sluttet, hvorfor?

Tobakk under krigen

"Det var noe annet under krigen".

Har du erindringer om hvordan folk skaffet seg tobakk, dyrket egen tobakk eller måtte ty til surrogater, så fortell.

Reklame

Reklamen for forskjellige tobakksprodukter har endret karakter over tid frem til dagens reklameforbud. Vi har lagt ved reklamebilder for bruk av tobakk. Bruk dem til å sette tankevirksomheten i gang omkring dette temaet, om fortid og nåtid. Assosier fritt ut fra bildene. Hva forteller de? Hvilke minner vekker de? Er det noen reklame for røyking du spesielt husker? Samlemerker i sigarettpakkene?

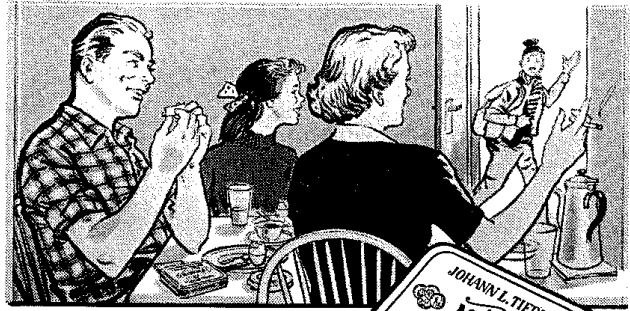
1

2

3

til søndagsfrokostens gleder

hører en god røyk. Og både mor og far liker Tiedemann's Gul - en mild og moden tobakk. Fin både i pipa og til rulling.

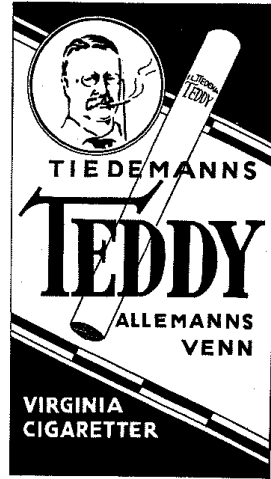
Leveres i tre arter:
nr. 1 spesielt til pipe
nr. 2 til pipe og rulling
nr. 3 spesielt til rulling

TIEDEMANN'S GUL er gull verdt!

4

5

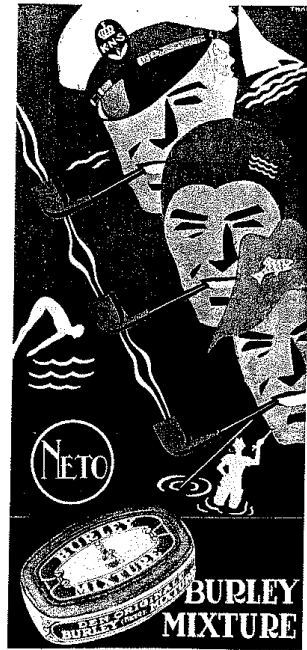
6

STORE FREMSKRITT

7 de 60 årene Fårmand har eksistert, er verden blitt en annen... og utviklingen går videre, fremskrittene fortsetter.

Over til

7

8

Ja, nå
røker
også jeg
PRINCE

Ja, rike sigaretter har valgt PRINCE, filtersigaretten med den fine, avrundede tobakksmåten
pluss Whetton-filer, det attraktive filteret som gir dem den fulle tobakksmåten og det lette trekket.
Filtersigaretten med full tobakksmak

9

10

TIEDEMANN'S

SNUS

11

TIEDEMANN'S TOBAK

- en nydelse som er utsøkt
fra pipen fyldes til den er utrøkt.

Mixture «Rød»	Kr. 0.85 pr. æske	Mixture «Blau»	Kr. 1.00 pr. pakke
— —	• 0.85 • pakke	Karvet Bladtobak	• 0.80 • æske
— —	• 3.75 • 200 gr. box	— —	• 3.50 • 200 gr. box

12